

IREGSZEMCSE TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA



2018. OKTÓBER

TARTALOMJEGYZÉK

1. Jövőkép.....	3
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.....	3
1.2. Településfejlesztési elvek rögzítése.....	4
2. Célok	6
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	6
2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	7
2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata.....	12
2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	14
3. Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz.....	15
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	15
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	16
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	17
4. A megvalósítás eszközei és azok nyomonkövetése	21
4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer	21
4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére.....	21

1. Jövőkép

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

Iregszemcse település minden lakosa számára biztosítani kell, hogy megfelelő lakókörnyezetben élhessen. A helyi gazdaság jó működése a lakosok érdekét is szolgálja. A község rangos múltját és hagyományait ápoló, a közösségért tenni akaró kezdeményezések mindig meghallgatásra találnak.

A társadalmi és gazdasági környezethez szorosan kapcsolódva elemezhető a táji, természeti és épített környezet, ezek együttes fejlesztése alapfeltétele a társadalmi és gazdasági fellendülésnek. Ennek a folyamatnak egyik fontos segítője a fenntarthatóság elvének érvényre juttatása.

Alapvető célkitűzése a mindenkori települési vezetésnek, hogy komfortos lakókörnyezetet szeretne nyújtani lakosai számára, jó minőségű közszolgáltatásokkal kiegészítve.

A település mélyen gyökerező hagyományokkal rendelkezik. A hagyományörzés jegyében a településen élők hétköznapijait a falu számos programja színesíti, többek között évente megrendezett eseményekkel. Számos civil szervezet segíti a szabadidő hasznos eltöltését, a község szervezését.

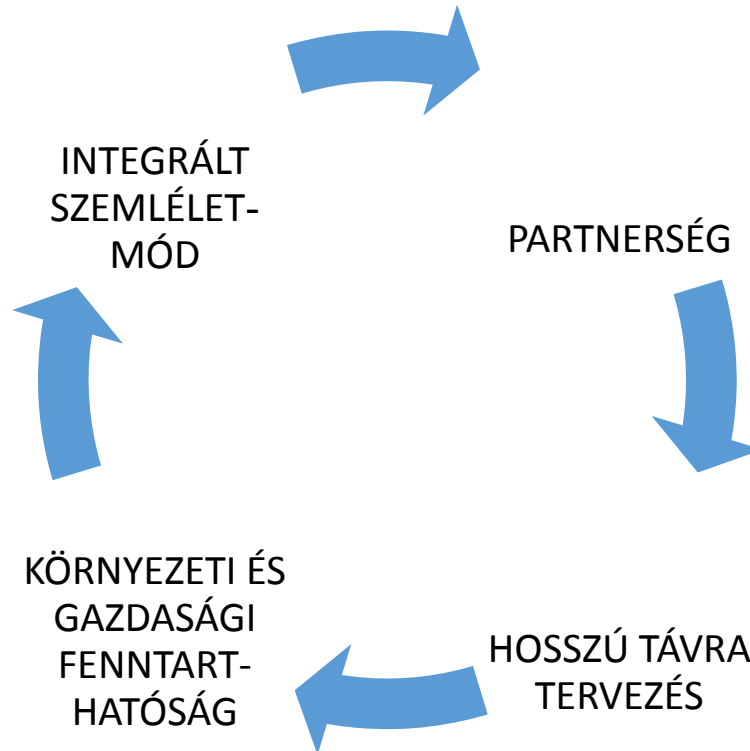
Iregszemcse térsége kiemelkedően jó termőhelyi adottságokkal rendelkezik, így jelentős a településen a mezőgazdasági tevékenység, azon belül is a növénytermesztés. A legtöbb munkahely ebben a szektorban található. A kiegészítő kereseti források nagy része is mezőgazdasági jellegű. A településen működik a Kaposvári Egyetem Takarmánytermesztési Kutató Intézete, mely a növénytermesztés aktuális kihívásaihoz igazodó alap- és alkalmazott mezőgazdasági kutatással foglalkozik. Potenciáljára a jelenben és a jövőben is építeni kell.

A településfejlesztési koncepció összefoglalja a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozó legfontosabb célokat és azokat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai szerinti tartalommal mutatja be. Jelen településfejlesztési koncepció olyan módon rendszerezi a település stratégiai fejlesztési céljait, hogy az teljesíti a jogszabályban megfogalmazott követelményeket a településfejlesztési koncepciók tartalmára és szerkezetére vonatkozóan, ugyanakkor hordoz egy egyedi jelleget, a település sajátosságainak kihangsúlyozása érdekében.

A község képviselő-testülete elkötelezett abban, hogy Iregszemcse hosszú távú, sikeres fejlődési pályára álljon, ennek érdekében a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célkitűzések mentén kívánja a fejlesztési döntéseket meghozni.

1.2. Településfejlesztési elvek rögzítése

A magasabb hierarchiaszinten lévő fejlesztési dokumentumokban meghatározott elvek figyelembe vételével, valamint a stratégiai környezet elemzéséből látható trendek és szemléletmód alapján a következő településfejlesztési elvek kerültek rögzítésre:



Integrált szemléletmód alkalmazása: Az integrált szemléletmódnak megfelelően a fejlesztési koncepció együtt kezeli a humán közszolgáltatások minőségi fejlesztését, a műszaki infrastruktúra hálózatának fejlesztését, a természeti környezet, valamint a helyi társadalmi-gazdasági élet fejlesztését. Az említett fejlesztési tématerületek között nincs alá-fölérendeltségi kapcsolat, egyik sem fontosabb a többinél, mindegyiket ugyanolyan részletességgel kell vizsgálni az egyes fejlesztési döntések meghozatala során. A településfejlesztési koncepcióban foglalt fejlesztési elképzelések megvalósításánál az azokhoz tartozó fejlesztési elemeket hasonló súllyal kell majd számon kérni.

Partnerség: A fejlesztési alapelvek közül a partnerség elvének megfelelően a településfejlesztési koncepcióban foglalt fejlesztési elképzelések széleskörű társadalmi részvétel mentén kerülnek kidolgozásra. A településfejlesztési koncepció egyik meghatározó elve az, hogy teret adjon azoknak az alulról jövő kezdeményezéseknek, amelyek hasznosítható ötleteket tartalmaznak, és ezek révén az érdekelt helyi szereplőkkel közösen alakítható a község jövője. A minél szélesebb körű partnerség megvalósítása hatékonyabb tervezést és megvalósítást eredményez.

Hosszútávra tervezés: A főbb fejlesztési irányokat tartalmazó településfejlesztési koncepció 15-20 évre kitekintő, a település fejlődési irányait meghatározó dokumentum. Hosszútávra tervez, így kiszámíthatóvá teszi és keretbe foglalja az Iregszemcse életét meghatározó fejlesztési tevékenységeket.

Környezeti és gazdasági fenntarthatóság: A fenntarthatóság elvét a gazdasági, társadalmi és természeti oldalról egyaránt érvényre kell juttatni. A fejlesztési döntéseket a demográfiai folyamatokat mérlegelve, az extenzív területhasználat helyett az intenzív területhasználatot érvényesítve kell meghozni. Kiegyensúlyozott területfelhasználás megtervezése révén a területhasználati konfliktusok megelőzhetővé válnak. A helyi szereplők által felvetett fejlesztések mentén olyan közös gondolkodást kell kialakítani, amely figyelembe veszi a megvalósításhoz rendelkezésre álló humán erőforrásokat, pénzügyi korlátokat, valamint a védelemre érdemes épített és természeti értékeket egyaránt.

A település vezetése hangsúlyt helyez az energiaszükségletének saját erőforrásokból történő előállítására, az ehhez szükséges feltételek megteremtésére és a megújuló energiák fokozott használatára. A hagyományos építészeti értékek tiszteletben tartásával, az épített környezet rehabilitációjával a településképp javul, zöldfelületeinek fejlesztésével egyre élhetőbbé válik. A minőségi ellátási rendszer az időskorú lakosság gondozásában is megnyilvánul, a csoport életkörülményei javulnak. A minőségi közszolgáltatások, a komfortos lakókörnyezet mérsékli a település népességvesztését.

2. Célok

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Átfogó célok:

I. Helyi vállalkozások segítése

Iregszemcse térsége kiemelkedően jó termőhelyi adottságokkal rendelkezik, így jelentős a településen a mezőgazdasági tevékenység, azon belül is a növénytermesztés. A település lakosságának egy része jelenleg is a mezőgazdaságban talál megélhetésre. A növénytermesztés jellemzően nagytáblás rendszerben zajlik, ahol kukoricát, búzát, árpat, rozst, napraforgót termelnek.

A Kaposvári Egyetem Takarmánytermesztési Kutató Intézete nem csak a növénytermesztés aktuális kihívásaihoz igazodó alap- és alkalmazott mezőgazdasági kutatással foglalkozik, hanem részt vesz az Állattenyésztési Tudományok Doktori Iskola kapcsolódó PhD kutatási témáinak kimunkálásában, az Agrár- és Környezettudományi Karról érkező hallgatóknak a szakmai gyakorlatában, valamint a Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakképző Iskola tanulóinak gyakorlati foglalkoztatásában is..

A község lakosságának megfelelő megélhetést biztosító munkahelyek létrejöttéhez, illetve azok stabil működtetéséhez elengedhetetlen egy erős és versenyképes helyi gazdaság, nyereségesen működő stabil vállalkozásokra alapozva.

A főbb versenyképességi tényezőket, mint az elérhetőség, infrastrukturális ellátottság, szolgáltatások minősége és költsége, megfelelő mennyiségű és minőségű munkaerő, illetve humánerőforrás, valamint az innovációra való képesség, komplex megközelítéssel kell fenntartani, illetve fejleszteni.

A település vezetése fontosnak tartja, hogy a munkahelyteremtő beruházások megfelelő támogatást kapjanak. A jó termőképességű talajokon elsősorban a hagyományos ágazatok fenntartására és fejlesztésére kell törekedni. A gazdasági célú területek kijelölésénél a helyben működő vállalkozások igényei mellett a község hosszú távú érdekeit kell szem előtt tartani.

II. Fenntarthatóság szemlélete

A fenntarthatóság elve kiterjed a természeti, az épített környezet, a gazdaság, valamint a társadalom valamennyi elemére. Alkalmazása révén a jövő generációi számára is biztosítható az élhető települési környezet, a kiegyensúlyozott fejlődés lehetősége.

A fenntartható települési környezet egyik legfontosabb eleme az, hogy a gazdaság fejlődésével párhuzamosan az épített környezet által igénybe vett területek nagysága a lehető legkisebb mértékű legyen. Az alapanyagok helyben történő hasznosítása révén ökológiai szempontból kedvezőbb települési környezet hozható létre, a környezeti terhelés minimalizálása a lakosok lakóhelyükkel kapcsolatos elégedettségét növeli.

A fejlesztési elképzelések integrált szemléletben történő megtervezése javítja a település fenntarthatóságát. A generációkon átívelő felelősség a község élhető környezetével kapcsolatban a döntéshozókon felül a lakosság szemléletmódján is múlik. A széleskörű partnerséggel meghozott fejlesztési döntések szemléletformáló hatással bírnak.

III. Esztétikus és „okos” lakókörnyezet létrehozása

Iregszemcse települést a folyamatosan fogyó népesség jellemzi. A község népessége elöregedik, ha több fiatal család helyben maradását és letelepedését biztosítani is tudja, az alacsony természetes szaporodási arányszám, valamint az elöregedés miatt növekedés nem várható. A munkaképes korú lakosság jelentős része ingázik a közeli városokba dolgozni, éppen ezért fontos a térségi kapcsolatok erősítése. A közelben elérhető munkahelyek révén a demográfiai okokból fellépő veszteség csökkenthető, az elvándorlási hajlandóság mérséklődhet.

Fentiekből is következik, hogy az önkormányzat abban az esetben tudja a demográfiai trendekből adódó várható adóbevétel csökkenést ellensúlyozni és a település fenntartási költségeit mérsékelni, ha lépést tart a technikai, technológiai fejlődés biztosította lehetőségekkel. Az okos település kialakításának irányába történő elmozdulás olyan megoldások megvalósítását hozhatja, mint a megújuló energia előállítás, a mezőgazdasági, a környezetvédelemi, továbbá a szociális jelzőrendszer kiépítése, a kamerarendszerek okos használata, Wifi hotspotok kialakítása. Mindez a lakosság gyors és hatékony tájékoztatásán túl lehetőséget biztosít az önkormányzat számára az „önfenntartás” irányába történő hatékony elmozdulásra.

A környező településekkel történő folyamatos egyeztetés révén a térségi kapcsolatok erősödnek, a fejlesztési elképzelések összehangolása révén hatékonyabb fejlesztések valósulhatnak meg. A település népességmegtartó ereje növelhető a településen elérhető szolgáltatások fejlesztésével, a település arculatának és építészeti értékeinek megőrzésével.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

Az átfogó célok elérését szolgáló specifikus célok (részcélok):

1. specifikus cél: A gazdasági környezet fejlesztése

A település legfontosabb adottsága a jó minőségű termőföld. A mezőgazdasági termelő és szolgáltató vállalkozások igényeinek kiszolgálása alapvető fontosságú. A településen tevékenykedő mezőgazdasági vállalkozások a külterületeken, elsődlegesen a pusztákon találhatóak, melyek elérhetőségének rugalmas és hatékony biztosítása az útfejlesztési beavatkozások révén - itt élők életminőségének javítása szempontjából is -kiemelt jelentőségű.

Lakosság életminőségét jelentősen meghatározza a munkahelyek elérhetősége. A munkahelyteremtés támogatható a megfelelő gazdasági területek kijelölése és fejlesztése, a vállalkozások pályázati törekvéseinek támogatása, az önkormányzatok ingatlanainak gazdasági célú hasznosítása révén.

A település gazdasági területtel rendelkezik, melyet további területek bevonásával lehet igény esetén tovább bővíteni.

A meglévő gazdasági célokat szolgáló infrastruktúra továbbfejlesztésével ösztönözni kell a külső befektetők letelepedését a településen.

Ösztönözni kell a vállalkozások gazdasági területen történő megtelepedését, az agrártermékek feldolgozottsági szintjének növelését, javítani kell a piacra jutás feltételeit, valamint törekedni kell a helyi termékek minőségének és marketingjének javítására.

Az önkormányzat és a vállalkozói szféra közötti kapcsolatokat tovább kell erősíteni, a település adópolitikájának transzparenciáját növelni kell.

2. specifikus cél: Közösségépítés és hagyományörzés

A közművelődés, a szabadidő hasznos eltöltését támogató programok felkarolása a helyi közösség építésének egyik legalkalmasabb eszköze. A közösségi programok szervezése, a hagyományápolás és kulturális programok eszközeivel a különböző generációk találhatják meg a számukra megfelelő elfoglaltságot. A sportélet helyszíneinek folyamatos karbantartása, a településen működő egyesületek támogatása révén az egészségtudatosság növelhető.

A települést gazdag és sokszínű kulturális és közösségi élet jellemzi. Hagyományos épített örökséggel rendelkezik, mely mind hozzájárul a helyi identitás fejlesztéséhez. Cél a kulturális életnek helyet adó fizikai környezet korszerűsítése, valamint az esélyegyenlőség elvárásait figyelembe vevő akadálymentesítés megvalósítása, ezzel is elősegítve a kulturális örökség megőrzését, a hagyományok ápolását, a társadalom megerősítését és helyi identitástudat továbbfejlesztését.

3. specifikus cél: A demográfiai folyamatokból eredő feladatok megfelelő szintű ellátása

A népességben belül az idősebb korosztály arányának folyamatos növekedése egyre több megoldandó feladatot jelent az ellátó intézményrendszernek és az önkormányzatnak. A demográfiai kihívások kezelése, a növekvő időskorú népesség ellátási hátterének biztosítása, a csoport életvitelének javítása közösségi érdek.

Szükséges az időskorú lakosság ellátási feltételeinek továbbfejlesztése. Cél a jelenlegi szociális ellátórendszer továbbfejlesztése annak érdekében, hogy az öregedő lakosság megfelelő minőségű ellátásban részesüljön, ezzel is hozzájárulva az öregedő lakosság gondozásának, életminőségének javításához.

4. specifikus cél: Esztétikus településképzés kialakítása

Iregszemcse lakóterületein jellemzően földszintes családiházak és a hozzájuk tartozó gazdasági épületek adják az épületállományt. A település főutcáját adó 61. számú főút meghatározó településszerkezeti elem. A nagyszokolyi elágazótól délre fekvő útszakasz és az

azt kísérő térfalak változatos képet mutatnak, mind térarányban, mind feltároló látvány szempontjából.

A település északi része, továbbá keletre fekvő Újtelepi rész egyenes utcáival, szabályos telkeivel és egységes előkertjeivel tervezetten kialakított, míg az előbb említett 61. főút és attól nyugatra fekvő településrész túlnyomó része spontán jegyeket mutat. A kastély értékes karaktere a településnek, műemléki védelemmel rendelkezik.

A településkép megjelenésében kiemelt jelentőségűek a központi területek, az építészeti értékes épületek, valamint az azokhoz kapcsolódó közművek megújítása. Infrastrukturális beavatkozások révén elősegíthető a településkép javítása, amelyek hozzájárulnak a lakosság elégedettségi szintjének növekedéséhez.

A műemléki védelem nem élvező egyedi utcahálózat, telekszerkezet, beépítési mód, településszerkezeti szempontból jelentős zöldterület vagy növényzet, a hagyományos utcakép védelmet kell, hogy kapjon akárcsak az értékes építészeti emlékek.

Elő kell segíteni a védett értékek jó karban tartását, megőrzését, a község építészeti örökségének, arculatának a jövő nemzedékek számára való megtartását. Az általános környezetkultúra, az építészeti kultúra szemléletformáló terjesztését, és az erre való nevelés támogatását a település vezetése kiemelt célkitűzésnek kell, tekintse. Ennek a szemléletnek az alakításában hatékony eszköz a településképi arculati kézikönyv és az arra épülő településképvédelmi rendelet.

5. specifikus cél: Az úthálózat fejlesztése

Folyamatosan nagy feladatot jelent az önkormányzat számára a belterületi aszfaltozott utak felújítása, karbantartása. A feladat ellátása fontos a biztonságos közlekedés megteremtése érdekében. Nagy anyagi erőforrást igényel a pusztákra vezető utak felújítása, karbantartása. Említést érdemel Iregszemcse és Csehi puszta között kerékpárút kiépítése, amelyre külső források bevonása nélkül kevés az esély.

A nagyméretű közigazgatási területből adódóan szintén nagy feladatot jelent a földutak és árkok műtárgyainak rendbetétele, az önkormányzat tulajdonában lévő földút karbantartása. Az árkok folyamatos rendben tartása az utóbbi időszakban egyre gyakoribbá váló felhőszakadások, villámárvizek miatt fontos.

A belterületi járdahálózat felújítása, bővítése a település több utcájában időszerű. A gyalogos közlekedés biztonságos megvalósítása érdekében a járdák folyamatos karbantartása, felújítása indokolt.

6. specifikus cél: Intézmények korszerűsítése

A településen található intézmények épületenergetikai fejlesztései, valamint akadálymentesítési feladatai megvalósultak. A közintézmények fenntartása mára kevésbé költségigényes, de az önkormányzat éves költségvetésének így is jelentős részét teszi ki.

Cél a község még fel nem újított középületeinek komplex szemléletű, így energiahatékonyság központú korszerűsítése, amely magában foglalja az épületek hőszigetelését, a nyílászárók cseréjét, valamint a hőtermelő és hőleadó rendszerek fejlesztését.

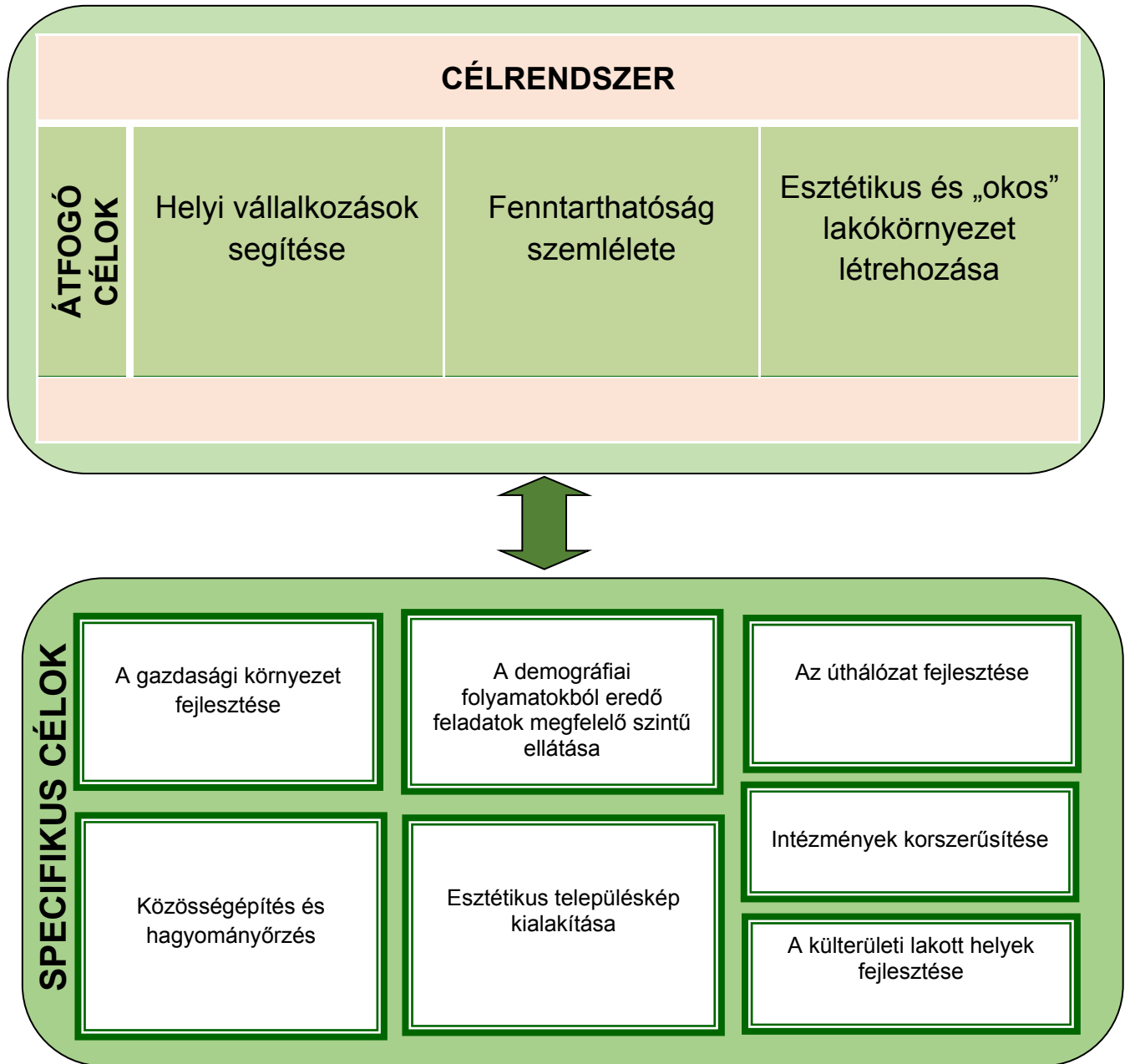
Cél a megújuló energiaforrások hasznosítását célzó önkormányzati fejlesztések megvalósítása az energiafüggetlenség hosszú távú biztosítása érdekében.

Kiemelt célként fogalmazható meg az ún. passzív épületenergetikai fejlesztések mellett a fűtési rendszerek korszerűsítésével a megújuló energiahordozók használatának növelése.

7. specifikus cél: A külterületi lakott helyek fejlesztése

Csehi pusztát, Hékút pusztát, Okrád pusztát és Szőlőhegyet is érintő fejlesztés az út és járdahálózat felújítása. Csehi pusztán az ivóvízhálózat kialakítására van szükség.

A külterületi lakott helyeken jelentős mértékű mezőgazdasági üzemi tevékenység folyik, így a puszták útfelújítási programja a helyi vállalkozások működését is segíti.





















1. ábra: Iregszemcse településfejlesztési koncepciójának célrendszere

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A megfelelő lakókörnyezetet biztosítani képes település elvét megfogalmazó jövőkép eléréséhez közvetlenül kapcsolódik a három kijelölt átfogó cél. A megfogalmazott négy településfejlesztési elv segít abban, hogy mind a hosszú távra szóló átfogó célokat, mind a specifikus célokat fenntartható módon, partnerségben érje el a település, a szinergikus hatások maximális kihasználásával.

A **specifikus célok** rendszerének hozzájárulása az **átfogó célok** eléréséhez rendszerszemléletben, komplex módon értelmezhető, azaz az egyes átfogó célok nem egymástól elszigetelt részrendszerekként építenek kapcsolatot a specifikus célok adott részalmazával, hanem az egyes specifikus célok több átfogó cél elérésére is gyakorolnak közvetlen, vagy közvetett hatást.

A felvázolt kapcsolati rendszer az alábbi mátrix segítségével jellemezhető (az átfogó célok és specifikus célok közötti kapcsolat intenzitását, a korreláció erősségét a nyilak mérete jelzi):

Átfogó célok Specifikus célok	Helyi vállalkozások segítése	Fenntarthatóság szemlélete	Esztétikus és korszerű lakókörnyezet létrehozása
1. A gazdasági környezet fejlesztése			
2. Közösségépítés és hagyományőrzés			
3. A demográfiai folyamatokból eredő feladatok megfelelő szintű ellátása			
4. Esztétikus településkép kialakítása			
5. Az úthálózat fejlesztése			
6. Intézmények korszerűsítése			
7. A külterületi lakott helyek fejlesztése			

2. ábra: Az átfogó és a specifikus célok kapcsolatrendszere

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Külterületek:

A külterületeket érintő legfontosabb fejlesztési cél a jó minőségű termőföld védelme. A mezőgazdasági termelő és szolgáltató vállalkozások igényeinek kiszolgálása alapvető fontosságú. A nagyméretű közigazgatási területből adódóan szintén nagy feladatot jelent a földutak és árkok műtárgyainak rendbetétele, az önkormányzat tulajdonában lévő földút karbantartása. Az árkok folyamatos rendben tartása az utóbbi időszakban egyre gyakoribbá váló felhőszakadások, villámárvizek miatt fontos.

Központi belterület:

Cél a kulturális életnek helyet adó fizikai környezet korszerűsítése, valamint az esélyegyenlőség elvárásait figyelembe vevő akadálymentesítés megvalósítása, ezzel is elősegítve a kulturális örökség megőrzését, a hagyományok ápolását, a társadalom megerősítését és helyi identitástudat továbbfejlesztését.

Szükséges az időskorú lakosság ellátási feltételeinek továbbfejlesztése.

Elő kell segíteni a védett értékek jó karban tartását, megőrzését, a község építészeti örökségének, arculatának a jövő nemzedékek számára való megtartását. Az általános környezetkultúra, az építészeti kultúra szemléletformáló terjesztését, és az erre való nevelés támogatását a település vezetése kiemelt célkitűzésnek kell tekintse. Ennek a szemléletnek az alakításában hatékony eszköz a településképi arculati kézikönyv és az arra épülő településképvédelmi rendelet. E tekintetben egyre fontosabb szerepet kap az üresen álló épületek hasznosításának átgondolása, szükség esetén elbontására.

Folyamatosan nagy feladatot jelent az önkormányzat számára a belterületi aszfaltozott utak felújítása, karbantartása. A belterületi járdahálózat felújítása, bővítése a település több utcájában időszerű. A gyalogos közlekedés biztonságos megvalósítása érdekében a járdák folyamatos karbantartása, felújítása indokolt.

Cél a község még fel nem újított középületeinek komplex szemléletű, így energiahatékonyság központú korszerűsítése, amely magában foglalja az épületek hőszigetelését, a nyílászárók cseréjét, valamint a hőtermelő és hőleadó rendszerek fejlesztését.

Jelentősen javíthatja a település megítélését és a helyben élők közérzetét a településképet javító intézkedések megvalósítása, különös figyelemmel a frekventált, nagyforgalmú településrészekre. Mindez kedvezően hathat a vállalkozások gazdasági területen történő meglepedésére is.

Külterületi lakott helyek:

Csehi pusztát, Hékút pusztát, Okrád pusztát és Szőlőhegyet is érintő fejlesztés az út és járdahálózat felújítása. Csehi pusztán az ivóvízhálózat kialakítására van szükség.

A külterületi lakott helyeken jelentős mértékű mezőgazdasági üzemi tevékenység folyik, így a puszták útfelújítási programja a helyi vállalkozások működését is segíti.

3. Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A társadalmi adatok elemzésénél az egyik legszembetűnőbb adat az, hogy Iregszemcse települést a folyamatosan fogyó népesség jellemzi, a munkaképes korú lakosság aránya alacsony. A település foglalkoztatottsági mutatói jellemzően kedvezőbbek, mint a Tamási járás adatai, ugyanakkor alatta maradnak mind a megyei, mind az országos statisztikáknak, az aktív korú lakosság közel fele Tamásiba, Tabra, Siófokra, kisebb részben Székesfehérvárra, Budapestre, Dombóvárra ingázik.

Iregszemcse megközelíthetősége jó, tömegközlekedéssel a környező városi rangú települések rugalmasan elérhetők.

Szerencsés helyzet az, hogy a közműves infrastruktúra az utóbbi évtizedekben megfelelő mértékben kiépült.

A településen az alapfokú egészségügyi ellátás biztosított, gyógyszertár is üzemel. A lakosság alapellátását biztosító kereskedelmi egységek a községben megtalálhatók. Az alapszintet meghaladó intézményi ellátást a lakosok többségében Tamásiban veszik igénybe.

A település óvodát, művelődési házat, könyvtárat is fenntart.

Településrendezési szempontból foglalkozni kell azzal a helyzettel, hogy a településen a zaj- és porszennyezés a 65. számú főút átmenő forgalmának köszönhetően jelentős.

A településhez tartozó terület ökológiai folyosóban fekszik, országos vízminőség-védelmi területen helyezkedik el.

Iregszemcse gazdasága alapvetően mezőgazdasági tevékenységekre alapul. A település lakosságának egy része jelenleg is a mezőgazdaságban talál megélhetésre.

A meglévő önkormányzati tulajdonú épületek funkcióval való megtöltése mellett a karbantartásukról, felújításukról gondoskodik anyagi lehetőségének függvényében.

A település közösségi ereje az intézményeinek megtartásával, az identitás tudat erősítésével fokozatosan erősíthető.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A területfejlesztés és -rendezés tárgykörébe soroltan a további konfliktusok és érdekviszonyok tekintetében a tájhasználat kapcsán említést érdemel, hogy felértékelődött az ökológiai folyosók és az ökológiai regenerációra alkalmas területek szerepe, ahol az intenzív mezőgazdasági tevékenység veszélyeztetheti a természeti környezetet.

Természetvédelmi szempontból jelentős hatása van annak, hogy a települést érinti az ökológiai folyosó övezete, valamint tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület, ami az új beépítésre szánt területek tervezését befolyásolja majd.

Iregszemcse területén kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületek jelennek meg a megyei területrendezési tervben, ami miatt a településen új beépítésre szánt területeinek kijelölését, általános mezőgazdasági területek irányában történő bővítését minimálisra célszerű szorítani.

A településrendezési tervek készítésénél figyelembe kell venni azt, hogy a Megyei Területrendezési Terv által meghatározott ökológiai folyosó és magterület övezete beépítésre szánt területté nem minősíthető. A természetvédelmi oltalomban részesülő területeken az erdők elsődleges rendeltetése védelmi kell, hogy legyen. Mindez környezetvédelmi szempontból is eredményezhet konfliktust, figyelemmel arra, hogy a nagyméretű szántóterületeken a táblák tagolását jelentő erdősávok hiányoznak, ezért csapadékszegény időszakokban a szélerezés a levegő porszennyezését és a termőréteg pusztulását okozhatja.

A település hatályos településrendezési tervében kijelölt lakóterületi fejlesztések túlnyomórészt kihasználatlanok maradtak, így újak kijelölése nem javasolt, azonban ezek felülvizsgálatát el kell végezni.

A rendezési tervben jelölt jelentős, mintegy 20 hektár gazdasági területnek csak kis része került beépítésre, bővítése, újak kijelölése nem indokolt.

A településkép védelmével összefüggésben új feladatok ellátása valósult meg. Az önkormányzat tudatos, átgondolt településfejlesztési elképzeléssel fokozatosan javítja a településképet, közterületeket alakít ki, fenntartja azokat.

A település jelentős ingatlan vagyonnal rendelkezik, melyek megfelelő hasznosítása a költségvetés szempontjából pozitív eredményt hozhat.

Ugyancsak korlátozást jelent majd a területfelhasználások megtervezésénél az, hogy országos vízminőség-védelmi terület, valamint földtani veszélyforrás területe érinti a közigazgatási területet.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Az illetékes örökségvédelmi hivatal adatszolgáltatása alapján Iregszemcse község területét az alábbi régészeti lelőhelyek érintik:

azonosító	szám	régészeti védelem	név	érintett hrsz-ok
23350	1	régészeti lelőhely	Arany-kert	049/1, 0449/4, 0450/1, 0451/8, 397/1, 397/2, 397/4, 398
23396	2	régészeti lelőhely	Középdomb	0648/1, 0648/2, 0650, 0652/2
23397	3	régészeti lelőhely	Iregszemcse	0661/2, 0661/4, 0661/5, 0661/8, -0661/11
23398	4	régészeti lelőhely	Iregszemcse II	0387/1, 0387/3, 0411, 0413
23399	5	régészeti lelőhely	Iregszemcse III	0413
23400	6	régészeti lelőhely	Iregszemcse IV	0285, 0286/9 -0286/16
23401	7	régészeti lelőhely	Iregszemcse V	0286/2, 0286/4, 0286/7, 0286/20 -0286/22, 0286/25, 0286/26
23601	8	régészeti lelőhely	Iregszemcse VI	0440, 0460
23602	9	régészeti lelőhely	Iregszemcse VII	0458, 0532/2, 0532/4-0532/6
23603	10	régészeti lelőhely	Iregszemcse VIII	0476/3, 0484/1, 0485, 0486/20 -0486/25, 0489/2
23769	11	régészeti lelőhely	Bántava	0294-0296, 0297/1-0297/6, 0297/22, 0298, 0299/4
23770	12	régészeti lelőhely	Iregszemcse IX	0247/22, 0268/1, 0268/2 0283/1, 0283/3-0283/6, 0286/24
23776	13	régészeti lelőhely	Szigetorr	0350/1-0350/3, 0350/5, 0350/6, 0351, 0352/1, 0352/2, 0396/2, 0397, 0400
23780	14	régészeti lelőhely	Iregszemcse XII	0631/4-0631/6
23774	15	régészeti lelőhely	Iregszemcse X	0347, 0348/1, 0348/2, 0350/2, 0350/3, 0350/5-0350/7, 073/112
23775	16	régészeti lelőhely	Iregszemcse XI	0350/1-0350/3, 0350/5-0350/7

49573	18	régészeti lelőhely	Hékut puszta	0139, 0759/1, 0759/2, 0761/50-0761/52
54269	19	régészeti lelőhely	Szent János-kápolna	375-377, 378/1
54278	20	régészeti lelőhely	Kakukk-dűlő	010, 011, 02, 03, 05, 0642, 0643/1-0643/3, 0644, 0653/1, 0656/1, 0657, 0659, 08/2, 09
54281	21	régészeti lelőhely	Csucska-dűlő IV	02, 09, 010, 011, 0642
54282	22	régészeti lelőhely	Csucska-dűlő III	0641, 0642, 0643/2, 0646/2
54283	23	régészeti lelőhely	Csucska-dűlő VI	0642, 0643/2
54284	24	régészeti lelőhely	Csucska-dűlő II	0638, 0640, 0642
54289	25	régészeti lelőhely	Csucska-dűlő	0637, 0638
54290	26	régészeti lelőhely	209 lelőhely	0603/3
54291	27	régészeti lelőhely	Csehipuszta	0707/1, 0788/6, 0792/1
54292	28	régészeti lelőhely	Csehipuszta II	0788/6, 0164/10, 0164/11, 0179/2, 0179/6, 0179/7, 0192
54293	29	régészeti lelőhely	Okrád-dűlő II	0799
20476	30	régészeti lelőhely	Szőlőhegy	0118/3, 0118/4
63444	31	régészeti lelőhely	Szőlőhegy-Méni-lap	0111/3-0111/5, 0112, 0113/2- 0113/5, 0118/4
78007	32	régészeti lelőhely	Kalendárium-dűlő	0612/3, 0612/4, 0132
87343	33	régészeti lelőhely	Okrádi-halastó (alsó)	0809/1, 0809/2
87345	34	régészeti lelőhely	Okrádi-halastó (felső)	0706/9, 0792/5
87349	35	régészeti lelőhely	József Attila utca- Dózsa György utca	750, 751, 752/1, 782/1, 782/2, 782/3, 808/2, 820-822, 867/1, 868, 869, 871-881, 883-890, 892
87351	36	régészeti lelőhely	Damjanich utca	850, 867/1
87353	37	régészeti lelőhely	Bartók Béla utca	383/1, 383/2
87969	38	régészeti lelőhely	Szardóka	042/6-042/8
89811	17	régészeti lelőhely	Kis-Szokoly-dűlő 2 lelőhely	0265
48587	5	régészeti lelőhely	Simon-major	0157, 0160/3, 0163/1, 0163/2, 0168/23
23523	48	régészeti lelőhely	Gonozd III	0425/20

Iregszemcse Község Önkormányzata az alábbi, értékek megőrzését célzó megelőző és megmentést szolgáló intézkedéseket határozza meg:

Megelőző jellegű intézkedések

1. A nyilvántartott régészeti lelőhelyeket lehetőség szerint el kell kerülni a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal, ezért a beruházásokat megelőzően már a terület kiválasztás szintjén érdemes tájékozódni a célterület régészeti érintettségéről, és amennyiben ez lehetséges, elkerülni a régészeti lelőhelyet a tervezett beruházással.
2. Régészeti érdekű területeken tervezett beruházás esetén megelőző régészeti kutatás vagy örökségvédelmi hatástanulmány készítése javasolható.
3. Amennyiben a tervezett tevékenység a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szerint nagyberuházásnak minősül, az örökségvédelmi jogszabály külön szabályait kell alkalmazni az engedélyezés és a megvalósítás folyamán. A nagyberuházásokhoz kapcsolódó engedélyezési eljárásokban a tervezett tevékenység örökségvédelmi hatásainak felmérésére Előzetes régészeti dokumentáció (ERD) készítését írja elő a törvény.

Mentő jellegű intézkedések

1. A védett régészeti lelőhelyek esetében örökségvédelmi engedélyt kell kérni a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet értelmében az örökségvédelmi hatóságtól – a más hatóság (örökségvédelmi szakhatóság hozzájárulásával vagy szakkérdés vizsgálata alapján kiadott) engedélyéhez nem kötött – minden 30 cm mélységet meghaladó földmunkához, tereprendezéshez, valamint depó, feltöltés, töltés létesítéséhez. Ebben az esetben – a Korm. r. 72. §-a szerinti kivételek fennállása esetén – a szükséges megelőző régészeti feltárást követően, illetve azzal párhuzamosan végezhető az engedélyezett tevékenység.
2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében a szakhatóságként vagy szakkérdés vizsgálatában közreműködő örökségvédelmi hatóság a földmunkával járó beruházás kapcsán előírja a szükséges megelőző régészeti feltárást.
3. Régészeti lelet, jelenség vagy emlék váratlan előkerülése esetén azt a jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni, a tevékenységet szüneteltetni majd ezt követően az illetékes, feltárássra jogosult intézmény elvégzi a mentő feltárást.

Műemlékek

A műemlékekhez műemléki környezet tartozik, amely biztosítja a műemlékek közvetlen környezetének oly módon történő kialakítását, hogy a tervezett építkezések ne rontsák a műemlékek látványát. Célként fogalmazható meg a műemlék épületek értékalapú és fenntartható hasznosítása. Innovatív ötletek megvalósításával ösztönözni lehet ezen ingatlanok megóvását, hasznosítását akár a jelenlegi funkciók megőrzésével is. (pl. a kastély épületében működő iskola látogathatóvá tétele a hozzá tartozó helyi természetvédelmi oltalom alatt álló parkkal együtt).

A műemlékek és műemléki környezetük jegyzéke:

Műemléki törzsszám:	M 4234
Cím:	Bartók Béla u. 10.
Megnevezés:	volt Zichy-kastély
Hrsz:	200
Bírság kategória:	M II
Műemléki környezete:	199, 386, 435, 436, 432/3, 432/2, 432/1, részben a 388/3, 387

Műemléki törzsszám:	M 4236
Cím:	Bartók Béla u. 16.
Megnevezés:	katolikus templom
Hrsz:	358
Bírság kategória:	M II

Műemléki törzsszám:	M 4235
Cím:	Kálvária domb
Megnevezés:	gótikus szentély maradvány
Hrsz:	377
Bírság kategória:	M III
Műemléki környezete:	356/1, 355/2, 357, 360/1, 360/2, 361/1, 362/1, 363, 364, 365, 366, 367, 378/1, 443, 444, 445, 446, 448, 449, 450, 451/1, 451/2, 452/3, 452/2, 453, 376, 829, részben a 356/3, 828/3, 455/2, 455/3, 375

4. A megvalósítás eszközei és azok nyomon követése

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Iregszemcse önkormányzata felelős a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok eléréséért. Mint tervezésért felelős szervnek jelentős szerepe van a koncepció megvalósítási és végrehajtási fázisaiban.

Iregszemcse Településfejlesztési Konceptióját az önkormányzatnak határozattal kell elfogadnia. A testületet a jegyző hívja össze.

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítását az önkormányzat a településrendezési terv elkészítésével segíti.

A Pénzügyi Bizottság egyik feladata a település természetes és épített környezete állapotának figyelemmel kísérése, védelme, tudatos fejlesztése, a településen lévő, és értéket képviselő településstruktúra és építmények megőrzése. Feladata a területfejlesztéssel és területrendezéssel, továbbá a településfejlesztéssel és településrendezéssel kapcsolatos feladatok előkészítése, véleményezése, a képviselő-testület e területet érintő döntései végrehajtásának ellenőrzése. A településfejlesztési koncepcióban meghatározott fejlesztések nyomon követése, valamint az időközi felülvizsgálatok elvégzése szintén a bizottság feladata. A monitoringnak folyamatosnak kell lenni annak érdekében, hogy a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok a kitűzött időtáv végére megvalósulhassanak. A monitoring célja, hogy a település vezetősége átfogó képet kapjon a megvalósult célokról, valamint az időbeni ütemezés tarthatóságáról.

A Pénzügyi Bizottság működését a jegyző ellenőrzi.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A hosszútávra szóló koncepciót az önkormányzat a megállapításról szóló döntés mellékleteként fogadja el. A településfejlesztési koncepcióban foglalt célok érvényesülése érdekében a község képviselő-testülete évenként áttekinti az időközben elvégzett településfejlesztési tevékenységeket és döntéseket. Az éves áttekintés során figyelembe kell venni a felmerült lakossági igényeket, valamint a jogszabályi környezet változásából eredő kötelezettségeket.

Az évenkénti áttekintés során felmerült változtatási igényeket folyamatosan megszerezni kell és értékelni azok társadalmi, gazdasági, műszaki valamint környezeti vonatkozásait. A településfejlesztési koncepciót 10 évente felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat során célszerű a településszerkezeti terv átfogó elemzését is elvégezni és szükség esetén a módosításról önkormányzati határozatot kell hozni.